

Cannabis och psykos

Finns det ett samband?

Ina Lindström

Examensarbete

Vård

2014

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Vård
Identifikationsnummer:	
Författare:	Ina Lindström
Arbetets namn:	Cannabis och Psykos- Finns det ett samband?
Handledare (Arcada):	Pamela Gray
Uppdragsgivare:	Avdelning 15-3B Aurora Sjukhus
Sammandrag:	
<p>Detta examensarbete är en kvalitativ litteraturstudie med en induktiv innehållsanalys av Graneheim & Lunmans modellen. Syfte med detta slutarbete är att sammanställa artiklarna inom området psykos och cannabis, så att personalen på 15-3B har uppdaterat material om ämnet till förfogandet på sin arbetsplats. Cullbergs teori om regression är den teoretiska referensramen. Urvalsmetoden var genomgående litteratursökning. Forskningsfrågan var finns det ett samband mellan cannabis användning och utlösning av psykos? Resultatens från litteraturen delades in i tre olika kategorier. Första kategorin, där det fanns ett samband mellan cannabis användning och utlösning av psykos fick understöd av 6 stycken artiklar. Den andra kategorin där delvis samband framkom om bakgrunds faktorer var aktuella fick stöd av 2 stycken artiklar. Sista kategorin där inget samband framkom fick stöd av 2 artiklar. Litteraturen påvisar att ett samband mellan cannabis och psykos finns. Detta arbete är ett beställningsarbete från Aurora sjukhus avdelningen 15-3B , en stängd första gångs psykos avdelning.</p>	
Nyckelord:	Cannabis, psykos, samband, Cullberg, Aurora 15-3B
Sidantal:	43
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	27.10.2014

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Nursing
Identification number:	
Author:	Ina Lindström
Title:	Cannabis and psychosis – is there a connection?
Supervisor (Arcada):	Pamela Gray
Commissioned by:	Aurora hospital unit 15-3B
Abstract:	
<p>This thesis is a quality literature study with an inductive analysis model by Griesheim & Landman. The selection of articles were made through literature searching. The main aim was to do a research on what´s today literature says about the connection between cannabis use and psychosis so the people at Aurora hospital unit 15-3b can have up to date material to use in their work. The research question: Is there a connection between psychosis and cannabis? .Frame of reference was based on Cullberg´s theory on regression. The results of the study can be put into 3 categories. The once who founds a connection, the ones who think there is a connection based on the past factors and the last group that found no connection. The category that got most support was the once found a connection, the support was found in 6 articles out of 10. The category with connection based on past factor got support from 2 articles. Last category with no cannabis and psychosis connection had the support of 2 articles. The literature found that there is a connection between cannabis and psychosis This thesis was ordered by Aurora hospital unit 15-3b.</p>	
Keywords:	Cannabis, Psychosis, Connection, Cullberg. Aurora unit 15-3B
Number of pages:	43
Language:	Swedish
Date of acceptance:	27.10.2014

OPINNÄYTE	
Arcada	
Koulutusohjelma:	Hoitotyö
Tunnistenumero:	
Tekijä:	Ina Lindström
Työn nimi:	Kannabis ja psykoosit – onko yhteys?
Työn ohjaaja (Arcada):	Pamela Gray
Toimeksiantaja:	Auroran sairaala osasto 15-3B
Tiivistelmä:	
<p>Tämä oppinäyte työ on laadullinen kirjallisuuskatsastus jossa on käytetty induktiivinen sisällönanalyysi analyysimenetelmä Griesheim & Landman mallin mukaan. Artikkelien valinta menetelmä oli kirjallisuuskatsastus. Tavoitteena oli selvittää mitä tämän päivän kirjallisuus kertoo kannabis ja psykoosin yhteydestä, jotta työntekijät Auroran sairaalassa osastolla 15-3B olisi päivitetty kirjallisuutta käyttää työpaikassaan. Tutkimuskysymys: Onko kannabis käyttämisessä ja psykoosin laukomisessa yhteys? Teoreettinen viitekehys oppinäyte työssä on ollut Cullbergin teoria taantumisesta. Tulokset kirjallisuuskatsastuksesta on kategorisoitu 3 eri kategoriaan. Ensimmäinen kategoria löysivät yhteistä kannabis käytöksessä ja psykoosista, toinen kategoria löysivät yhteistä kannabis käytöksessä ja psykoosista jos tausta tekijöitä laskettiin mukaan. Viimeinen kategoria eivät löytäneet yhteistä. Ensimmäinen kategoria sai eniten kannustusta 6 artikkeleista. Toinen ja kolmas kategoria saivat molemmat kannustusta 2 artikkeleista. Kirjallisuus osoittaa että kannabiksen ja psykoosin välillä on yhteys. Oppinäytetyön tilaaja on Auroran sairaala osasto 15-3B.</p>	
Avainsanat:	Kannabis, psykoosi, yhteistä, Cullberg, Aurora 15-3B
Sivumäärä:	43
Kieli:	Ruotsi
Hyväksymispäivämäärä:	27.10.2014

INNEHÅLL

1	Förord.....	7
2	Bakgrund och tidigare forskning.....	8
2.1	KANNABIS	9
2.2	PSYKOS.....	12
3	Den teoretiska referensramen	16
4	Syfte och frågeställning	18
5	Metod och material	19
5.1	LITTERATURSÖKNINGEN.....	20
5.2	MATERIAL.....	21
5.3	DATA-ANALYS METODEN	25
6	Etik.....	26
7	Resultat	27
7.1	SAMBAND.....	27
7.2	DELVIS SAMBAND	28
7.3	ICKE SAMBAND	28
7.4	RESULTAT REDOVISNING	28
8	Diskussion	30
9	Kritisk granskning	32
	Avslutning.....	33
	Källor	34

Bilagor

Bilaga 1 : ARTIKELSCHEMAT.....	38
Bilaga 2 : KATEGORISERING AV ARTIKLARNA.....	42

Figurer

Figur 1: Den teoretiska referensramen	17
---	----

1 FÖRORD

Detta arbete är ett beställningsarbete av avdelningen 15-3B vid Aurora sjukhuset. Under min psykiatriska praktik som jag utförde på avdelningen väcktes det många diskussioner frågor om dagens cannabis användning, hur mycket det har ökat senaste åren och hur informationen ökade i så snabb takt att personalen hade svårt att hänga med i allt som skrevs om ämnet.

Här föddes idén att skriva ett arbete om cannabis och psykos. Psykologi har alltid intresserat mig och efter ett utlandsår som tillbringats i San Francisco där användningen av cannabis preparat är mera liberal och allmän än i Finland kändes det naturligt att ta reda på mera om dessa två olika områden och deras samverkan tillsammans.

Avdelningen 15-3B är en första gångs psykos avdelning som befinner sig i Aurora sjukhuset i Helsingfors. Patienterna kommer oftast via psykiatriska jouren som befinner sig på samma sjukhusområde. Vårdteamet på avdelningen består av två utnämnda skötaren, en läkare samt vid behov finns psykologer, ergoterapeuter och socialarbetaren att tillgå. Efter avdelningen fortsätter patienterna sin vård på olika ställen som psykiatriska polikliniker, arbets- och skolhälsovården samt rehabiliteringsavdelningar.

Jag önskar att mitt arbete kommer att vara till nytta för avdelningen 15-3B och dess personal för att belysa kunskapen om cannabis och psykos samt att materialet blir användbart i deras arbetsuppgifter. Eftersom arbetsspråket är finska kommer avdelningen få en sammanfattning över examensarbetsinnehåll på finska.

Jag vill även tacka min handledare Pamela Gray samt vänner och familj som stöttat mig under arbetets gång.

2 BAKGRUND OCH TIDIGARE FORSKNING

Cannabis användningen har stigit i Finland under de senaste åren och blivit en av de populäraste drogerna att testa. Män i åldern 25-35 uppgav 40 % att de provat på denna drog. Samtidig ändras också attityden kring cannabis användningen, inställningen till att testa är positivare än till andra droger. (THL 2012)

År 2012 i Finland togs det emot 163 000 patienter inom psykiatriska specialvården. Fördelningen mellan män och kvinnor var jämn. Vanligaste diagnosen hos kvinnor var depression, motsvarade hos män var schizofreni och användning av rus- och läkemedel samt alkoholproblem. (THL 2014)

Finlands drog politik består av tre olika delar, ett allmänt förbud om droger, välfärden för samhället och skattereducerande delen. Sista nämna är det nyaste tillägget till drogpolitiken var syfte är att hjälpa de som redan påbörjat sitt missbruk. Syftet med den drogpolitiken som drivs idag är att minska användningen av droger i Finland som i genomdrivs av dessa tre delområden kombinerat. (Tuukka Tammi 2014)

I Finska lagen är narkotikabrott straffbart, lagen tar upp följande punkter som kan ge fängelsestraff i två år eller böter:

- Olagligt att odla, tillverka eller försöka tillverka narkotikapreparat.
- Transportering av narkotika in och ut från landet
- Sälja eller på något sätt sprida runt narkotika preparat
- Innehavande eller försökt till att skaffa narkotika preparat. (Finlex 2008 1 §)

Grova narkotika brott som begås har högre straff än de ovan, inga böter är möjliga om något av dessa brott begås utan straffet ges i fängelsestid mellan minst 1 år och högst 10 år.

- Brottet berör en stor mängd eller mycket farlig narkotika preparat
- Ekonomisk vinst görs
- Medlem i en grupp som speciellt upprätthåller sin aktivitet med narkotika relaterade aktiviteter
- Människohälsa utsätts för fara, samt narkotikan sprids till minderåriga. (Finlex 1993 2 §)

Vidare säger lagen att all sorts tillverkning, innehavande av redskap som kan användas för att tillverka narkotika, att låna ut pengar för att stöda verksamhet vars ändamål är narkotika tillverkning eller försökt till transporter av narkotika, är straffbart. (Finlex 1993 4 §)

2.1 CANNABIS

Cannabis är ett preparat med aktiva ämnet cannabinoider, där det psyko aktiva ämnet är THC, tetrahydrocannabinol ett fettlösande kemiskt ämne. Cannabis fås från växten Cannabis Sativa och används för att skapa en känsla av välbehag. Användnings formen för cannabis finns som marijuana, torkade delar av växten som röks och hasch som framställs av växtens blomma igenom att pressa ur saften och tillverka hascholja. Eftersom THC kemi -kaliet är fettlöslig påverkas hjärnan och ämnet lagras i kroppens fettlager för flera dygn. Cannabinoidin receptorer finns i Hippo campus där minnet och det motoriska området sitter. (Ahtee 2003; 257-158)

Effekten av cannabis uppstår 8-9 minuter efter användning och håller i sig ca 2-3 timmar åt gången. Användningen skapar ett tillstånd där sinnen aktiveras, färger kan se starkare ut, doftar starkare och matlusten ökar då cannabis sänker blodsockret. Först kommer ett stadie då personen är utåtriktad, skrattar mycket och upplever välbehag, sedan övergår efter 1,5-3 timmar till mera asocialt beteende. Hur effekten av cannabis påverkar en person är beroende av mängden preparat som används. Negativa effekter av cannabis är delirium speciellt om användare är ny, är ung eller är stresspåverkad. Andra negativ effekter är minnesförluster och minskad reaktions förmåga, aggressivt beteende eller vanföreställningar. (Fabritius & Salaspuro 2003; 454-455)

Långtidsanvändning av cannabis har påvisat psykologiska förändringar. Förmågan att lära sig något nytt minskar, korttids-minnet försämras och den kognitiva användningsförmågan ändras. Svårigheter att placera sig i tid och rum har förekommit även förlängning av reaktionsförmågan förlängt samt svårigheter med koordinationen. Om en stor konsumtion av preparatet sker förändras personligheten till ett mera passivt tillstånd än tidigare, tillsammans med ångest, hallucinationer och i värsta fall även panikångest attacker. Dessa alla stadier kan påträffas så långt som 6-9 månader efter avslutad användning av cannabis. (Fabritius& Salaspuro 2003; 455-456)

I en artikel om ung människors cannabis användning finner forskarna att individer som påbörjat cannabis brukandet i en yngre ålder har större risk att uppleva positiva och negativa psykos symptom än individer som aldrig brukat cannabis eller börjat efter 15 års ålder. (Stefanis 2004; 1331-1341) Alissa Pencer och hennes forskningsteam sker en liknande artikel kring cannabis och utlösandet av psykos. Detta resultat visade att personer som ej brukat cannabis hade mindre positiva psykos symptom än individer som brukat ämnet. (Pencer et al 2003; 48-54)

Det uppskattas att ca 10 % av cannabis användare utvecklar ett beroende men de som söker sig till vården endast för cannabis preparatet är få, ofta framkommer mix användning av t.ex. alkohol eller andra droger. Ofta är beroendet mera psykiskt, fixeringen vid att skaffa ämnet som i långa siktet blir så centralt att de påverkar sociala relationerna, då inget annat är lika viktigt som cannabis användningen. (Fabritius & Salaspuro 2003; 456)

Att sluta använda cannabis kan delas upp i 3 steg. Första steget kommer några dagar efter användningen av preparatet upphört. Positiva känslor som upplevts under användningsperioden kan nu omväxlas till negativa. Abstinens besvären är kroppens reaktion utan cannabis preparatet i kroppen, för att lindra dessa besvär använder många cannabis preparat vilket förlänger första fasen. Andra steget kommer några veckor efter att rökningen upphört. Nu börjar cannabis positiva effekt, t.ex. den lugnande effekten avta, istället kommer de negativa känslorna fram. Många återupptar cannabis användningen i detta stadie, problemlösnings förmåga är försämrade vilket leder till ett lättare sug att börja använda igen. Tredje och sista stadiet är där det långsiktiga effekterna på kroppen är mindre och mindre ju längre tid det går, detta stadie har inget tidsperspektiv. Här gäller det att hitta andra sätt att hantera vardagliga problemen, utan cannabis. (Cannabishjälpen)

2.2 PSYKOS

Enligt Lönnqvist och Suvisaar är psykos är ett tillstånd där människan lider av störningar i verklighetsuppfattningen. Tillståndet kan framstå på flera sätt som hallucinationer eller vanföreställningar i flera sinnesförmågor. De vanligaste sjukdomarna bakom psykos är schizofreni och bipolära sjukdomar men somatiska sjukdomar som demens, endokrinologiska sjukdomar eller infektioner kan vara bakomliggande orsak. En psykos börjar ofta från förstadiet, som triggas av flera olika orsaker beroende hurdan psykos man lider av, ändringar i livssituationen eller droger kan visas som exempel på dessa. Viktigt att komma ihåg är en tidigare psykos kan alltid trigga en följande och därför är det nödvändigt att känna till symptomen vid förstadiet. Till förstadiet hör symptom som

- Ångest
- Humörsvängningar
- Koncentrationssvårigheter
- Tillbakadragenhet
- Sömnproblem

I största riskzonen ligger ungdomar som redan har påvisat förstadiets olika symptom i kombination med genetiska faktorer som tidigare psykos i släkten. Det är lättare att känna igen positiva än negativa psykos symptom, då personen tidvis är helt symptom fri eller gömmer sina symptom. Ofta har personen ingen sjukdomskänsla under vårdperioden. (Lönnqvist & Suvisaari 2009)

För att lätt kunna skilja på de negativa och positiva psykos symptomen, beskrivs de positiva som externa tillsatser till människan som inte funnits tidigare före psykosen. Till de positiva räknas alla hallucinationer människan upplever under psykosen. . Det negativa symptomen beskrivs bäst i form av beteende eller omtanke som försvinner från personen under psykosen. Det asociala beteende, minskat intresse för omvärlden allt som människan i frågan inte längre tar åt sig från omgivningen. (Katarina Axelsson 2008)

Även om en koppling hittats mellan droger och utlösning av psykos, har forskningar även hittat att personer som brukat droger, t.ex. cannabis inte har haft en större utlösning av positiva eller negativa psykos symptom, eller om skillnader funnits har resultatet varit så litet att ingen fullständig slutsats har kunnat göras. (Ferdinand et al 2005; 612-618) Andra forskaren har hittat liknande resultat i artiklar gjorda på 2000-talet. Lisa Phillips skrev en artikel om cannabis och psykoser, materialet var stort. I hennes forskningsteam kom liknande resultat fram att individer med cannabis användning inte löpte större risk att utsättas för psykoser än individer som icke brukat ämnet. (Phillips et al 2002; 800-806)

Vanföreställningar kan ta sig form på många olika sätt. Föreställningarna eller paranoidea tankar kan handla om utomstående människor som vill en illa eller en grupp av människor som är ute för att skada, spionera på en. Paranoidea tankar kan också vara riktad till en enskild person, i form av information samling och sökning av hemliga meddelande från personen i fråga. Folk som lever med en psykotisk människa ger lätt vika för dessa tankar och går med i vanföreställningarna. Kroppen kan också vara en källa för dessa tankar eller grandiosa åsikter om en själv, exempelvis tron om att Gud är i direkt kontakt med personen, ha makt att kontrollera vädret eller innehavande av telepatiskt kommunikation med världsledaren. Till vanliga paranoidea t hör även tanken om implantering av olika föremål i kroppen, att någon implanterat ett chip i huvudet medan man sovit och styr ens tankar på detta sätt. Paranoidea tankar kan finnas i flera år hos en person utan att de uppfattas som psykotiska, ofta lindras dessa under vårdperioden. (Cullberg 2005; 44-49)

Hallucinationerna påverkar de olika sinnen, hörselhallucinationer framkommer oftare än det övriga. Synhallucinationer beror oftast på hjärnskador eller droganvändning. Hörsel hallucinationer är väldigt olika från person till person, de kan jämföras med en radio, ibland hörs rösterna starkt och tydligt medan andra gånger mera avlägset samt tystare. Beroende på om röster hörs i ett akut psykos tillfälle eller om det funnits där länge kan innehållet variera. Vid akut psykos är det lättare att förstå innehållet i rösterna medan de långvariga ofta uppstår när som helst och inte är situations relaterade. Budskapet av rösterna kan vara aggressiva eller uppmana till suicidalt försök. För att få slut på rösterna

brukar man ersätta dem med andra ljud igenom att göra på hård musik med hörlurar på eller tala tillbaks till dem. (Cullberg 2005; 52-55)

Synhallucinationer börjar som en skugga som uppfattas som skrämmande och utvecklas till mera avancerade efter det, en röd knapp i väggen som ser ut som ett öga är ett exempel. Känsel hallucination är svår att urskilja från vanföreställningar men utgår från att något i deras kropp har ändrats eller blivit injicerade med farliga ämnen. Att känna maskar eller andra kryp på huden framkommer oftare hos äldre personer. Hallucinationer i lukt och smaksinnet är ofta i det akuta skedet av en psykos i form av gas lukter, ruten mat eller mat som smakar giftigast. Om hallucinationen består av illa eller motbjudande lukter kan det tyda på depressiv psykos. (Cullberg 2005; 56-58)

Tillfrisknings process av en psykos är individuell för vissa räcker det några veckor medan andra behöver år. Till största del sker rehabiliteringen inom öppna vården. Rehabiliteringen består av att kunna kontrollera sina symptom, upprätthålla sociala kontakter, återvända till arbetslivet alternativt studielivet och hantering av ekonomin. Förverkligandet av processen sker med samtal med individen, samtal med närstående, olika gruppaktiviteter som musik, motion och matlagning. 1/3 av de som insjuknat blir helt symptom fria efter vården. (Mielenterveystalo 2014)

Den finländska mentalvårdslagen säger att arbetet inom mentala hälsan är till för att främja varandet hos en människa som lider av psykiatriska (Finlex 1990 1 §) Vård mot patientens vilja kan ges om följande kriterier uppfylls, patienten är mentalsjuk, patienten tillstånd skulle utan vård förvärras, patientens tillstånd kan orsaka risker för dess egen hälsa samt andras om vård inte ges och andra mentalvårdtjänster är inte passade för denna patient. Dessa föreskrifter kan även tillfalla en minderårig. (Finlex 1992 8 §)

För att ge ett beslut om vård mot patientens vilja skall observationer göras av olika läkaren i olika stadier. M1-remissen skrivs ut av läkaren som tagit emot patienten och bedömer att denne är i behov av vård pga. sitt mentala tillstånd. Patienten skall skickas vidare till en annan enhet för observation än den där vården påbörjats. På den fjärde dagen efter intagningen till avdelningen skall en läkare ge ett utlåtande om patientens hälsotillstånd, ett M2 utlåtande. Om det under observations period framkommer att patienten ej har behov av vård skall den genast få avbryta vården. Själva beslutet om vård mot patientens vilja görs med ett M3- utlåtandet som överläkaren skall skriva ut på fjärde dagen efter intagningen till avdelningen. Beslutet måste genast tillkännages till patienten. (Valvira 2014)

3 DEN TEORETISKA REFERENSRAMEN

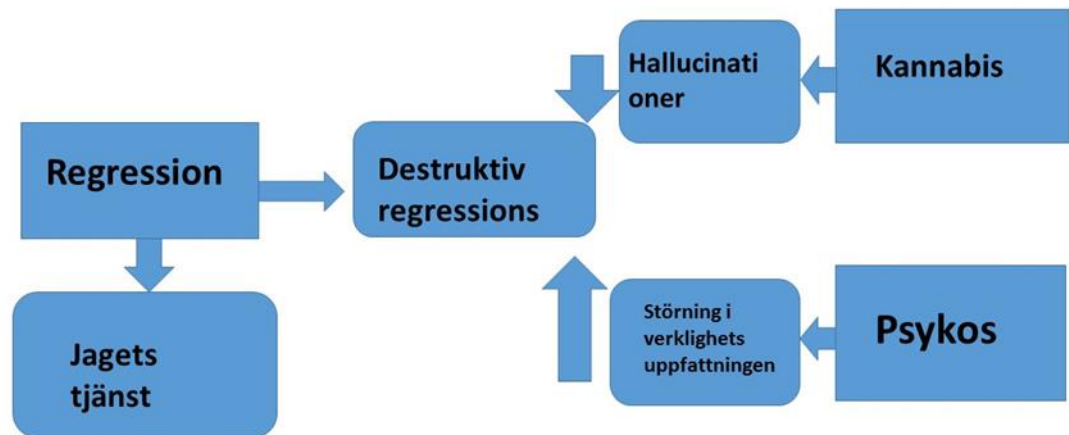
Johan Cullberg skriver i boken Dynamisk psykiatri om människans behov av att hitta tillflykt i vardagen. Människor bär inom sig ett behov att slippa vardagen, att hitta flyktvägen till det förlorande paradiset. Det så kallade paradiset är en kombination av känslor och behov människan har, ofta diffusa sådana som är svåra att konkret namnge. Behovet att tillflykt skapas i vardagen där oro eller behovet av tröst är vanligt förekommande. Att hitta en undanflykt i vardagen kallas enligt den psykodynamiska läran att gå i regression. En lättare överblick över den teoretiska referensramen kan ses på Figur 1 på sidan 17.

Regression är att ta en paus från vardags pressen, neutralisera sina skuld-känslor. Att gå i regression är en nödvändighet för människan. Regressionen sker på två sätt, det som sker i jagets tjänst och den destruktiva regressionen. Jagets tjänster är kulturellt och socialt betonat, det kan ske i många olika former som via idrott, sex eller deltagande i gruppaktiviteter, något som ger en tillfällig upplevelse av regression. Människan är skapad att uppnå regression utan hjälpmedel. Dock så används hjälpmedel i dagens olika kulturer för att uppnå detta, t.ex. alkohol och droger. (Cullberg 2003: 371-374)

Den destruktiva regressionen är motsatt till jagets tjänst. Här har behovet av att uppnå regression blivit så stort att människan vänder sig till hjälpmedel och ser dem som nödvändiga för att framkalla tillståndet. Människan förnekar omvärlden, och tillflyktsbehovet blir dominant, att skador till en själv eller människor runt om kring inte längre spelar någon roll. Tillflykten skapas med hjälp av kontinuerlig användning av alkohol och droger till en punkt där ett missbruk uppstår. Den destruktiva regressionen handlar om ett omedvetet behov att komma ifrån eller gömma en sida av sig själv. För att från komma det destruktiva måste jagets tänkande få mera utrymme hos människan och också i samhället.

(Cullberg 2003: 371-374)

Den teoretiska referensramen

Figur 1: Den teoretiska referensramen

4 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING

Syfte med detta slutarbete är att sammanställa artiklarna inom området psykos och cannabis, så att personalen på 15-3B har uppdaterat material om ämnet till förfogandet på sin arbetsplats.

Slutarbetet skall besvara följande forskningsfråga:

- Finns det ett samband mellan cannabis användning och utlösning av psykoser?

5 METOD OCH MATERIAL

Metoden i utredningen är en litteraturstudie där materialet är insamlat från olika databaser. Data-analysmetod i denna utredning är innehållsanalys enligt Graneheim & Lunmans modellen.

För att kunna skapa en litteraturstudie skall det finnas tillräckligt med artiklar som har en hög standard för ett bra underlag till slutsatser och resultat. När man gör en litteraturstudie som denna sker sökning av artiklar först, sedan kritiskt granska och sammansätta material som hör till området man valt att forska i. Inom hälso-och sjukvården torde annat än experimentella artiklar ingå. Antal artiklar som ingår i en studie är beroende av skribenten samt av vilken kvalitet man förväntar sig artiklarna som inkluderas i studien vara. (Forsberg & Wengström 2008: 30, 34)

I dag publiceras det många artiklar inom hälso-och sjukvården som är evidensbaserade och en litteraturstudie är en viktig del av att samla in den befintliga informationen. En studie som detta är ett bra sätt att lära sig söka, värdera samt sammanställa kunskap som är viktigt för ett specifikt vårdområde. (Granskär & Höglund-Nielsen 2012: 205)

En litteraturstudie skall användas när det inte går att själv samla in primärdata direkt från källan, när man vill veta hur andra forskare har tolkat ett liknande område och när man vill sammanställa vad befolkningen har sagt eller gjort under en viss tidpunkt. Nerskrivet material är mindre spontant än annat då det ofta blivit mera genomtänkt, men risken för att arbetet är vinklat av skribenten är större med sekundärdata. Sekundär data svaga punkter anses vara möjligheten att original skribenten samlat in och använt materialet i ett annat syfte än skribenten som använder sekundär data har. Sekundär data kan bestå av statistik eller klar skriven text, i form av tidskrifter, olika former av data eller en ner skriven konversation mellan två människor. Offentliga och publicerade material finns tillgängliga på bibliotek och internet. (Jacobsen 2007: 113, 114)

5.1 LITTERATURSÖKNINGEN

Sökningen gjordes i databaserna Cinahl och Science Direct. Sökorderna som användes var ”Psychosis” and ” Cannabis i databasen Cinahl, utifrån dessa sökningar hittades 2 artiklar som valdes till arbetet. Begränsningar vid sökningarna var artiklar som publicerats mellan 2008-2014 samt artiklar som var tillgängliga i full text.

Sökningen på Science Direct skedde till största del via manuell sökning, en artikel som ej blev vald till arbetet gav vidare förslag på artiklar inom samma område. Inkludering kriterierna var artiklar publicerade mellan 2008-2014 . Från den manuella sökningen valdes 6 artiklar ut till arbetet. . Från dessa olika förslag lästes artiklarna som blivit föreslagna och sidan Science Direct fortsatte att ge liknande föreslag med flera artiklar. Totalt lästes ca 20 olika artikel förslag tills de 6 mest aktuella till forskningsfrågan. Från sökorden ”Cannabis and Adolescents ” från år 2009 hittades 2 artiklar som valdes med.

Sökningarna gav många träffar över tusentals. Gallringen skedde i första skedet igenom rubriken. Efter det tittade skribenten på faktorerna; besvarar artikeln frågeställningen, är artikeln skriven på ett språk som skribenten kan läsa svenska, finska eller engelska, samt är de publicerade mellan åren 2008-2014. Inkluderade artiklarna fick vara både kvantitativa eller kvalitativa.

5.2 MATERIAL

Följande artiklar blev utvalda till från litteratursökningen. Ett schema över studierna finns presenterade i tabell slutet av arbetet Bilaga 1.

Subjective effects of cannabis before the first psychotic episode.

I studien söktes efter insikt om cannabis användningens positiva samt negativa effekter på psykos i personer med hög risk för psykos 45 st. samt pre-debuterande schizofrenier 52st. En kontroll grupp bestående av folk som använde sig av cannabis produkter men inte hade psykiatriska diagnoser tillsattes 52 ST deltagaren. Inkluderings kriterier användning av cannabis minst 10 gånger hos 18-28 åringar. Deltagarna bestod av ändats män och rekryteringen skedde från Coffee Shops i Amsterdam samt några få från närliggande skola. Informationen samlades in via frågeformulär och sammanställdes med SPSS. (Bart et al 2009)

Cannabis use in patients with a first psychotic episode and subjects at ultra high risk of psychosis: impact on psychotic – and pre-psychotic symptoms.

En studie utförd i Nederländerna där målet var att studera cannabis användningens påverkan på riskgrupper och dess påverkan på psykos symptomen och psykosociala funktioner hos individerna.

I undersökningen deltog 169 personer som hade en psykos diagnos samt 59 personer vars tillstånd var klassat till ultra high risk för utsättning av psykos, båda män och kvinnor var inkluderade. Deltagarna var inskriva på kliniker specialiserade på första gångs psykos patienter. Insamlingen av materialet skedde under intagnings inte Rjuven som inkluderade standardiserade frågeformulär som PANNS och SOPS bland annat. (Machielsen et al 2010: 721-728)

Cannabis use in children and adolescents with first episode psychosis: Influence on psychopathology and short-term outcome (CAFEPS study)

Studien gjord i Spanien hade 110 deltagaren mellan åldrarna 9-17. Två grupper delades in, de som använt marijuana och de som icke var användaren. Materialet samlades in på klinikerna där patienterna var inskrivna med semi-strukturerade interjuver, patienterna och föräldrarna fick svara på frågorna för att kartlägga ungdomarnas rusmedels användning under senaste månaden. Uppföljning gjordes efter 6 månader samt ett urinprov gavs. (Baeza et al. 2009: 129-137)

The association between early cannabis use and psychotic-like experiences in a community adolescent sample.

Studien gjord i Australien hade som syfte att undersöka om skillnaden av mängden cannabis användning påverkar uppkomsten av psykos liknande symptom. I studien deltog 881stycken 15- åriga ungdomar. Materialet samlades in i skolorna med assistenter i form av frågeformulär bestående av färdigt framställda frågestrukturer inkluderande PLE, YRBS och CES-D. (Hides et al. 2009: 130-135)

Pre-illness cannabis use and the early course of nonaffective psychotic disorder: Associations with premorbid functioning, the prodrome, and mode of onset of psychosis.

En studie med 109 deltagaren ålder 18-40 . Deltagarna var inlagda för första gången psykos symptom vid ett sjukhus samt ett psykiatriskt kriscenter. Deltagarna intervjuades ett par dagar efter ankomst till anläggningen. Studien fokuserade på tidigare användning av cannabis, nikotin samt alkohol och dess påverkad på den olika psykos stadierna. Data samlades in via frågeställning om ålder när preparat användningen påbörjats, psykos symptomen mättes med PAS skalan samt uppsamling av information av föräldrar/förmyndaren med SOS och CORS skalorna. (Compton et al. 2011: 71-76)

Prospective Study of Cannabis Use in Adolescents at Clinical High-Risk for Psychosis: Impact on Conversion to Psychosis: Impact on Conversion to Psychosis and Functional Outcome

Studien gjord i USA med 101 deltagaren bestående av ungdomarna mellan 12-22 med positiva symptom i hög risk grupper för psykos. Deltagarna valdes ut from RAP studien vid The Zucker Hillside Hospital. Målet med studien var finna samband mellan cannabis användning samt och psykos. Exkluderade kriterierna var tidigare diagnoser inom psykiatri, historik inom neurologiska eller medicinska sjukdomar som påverkar hjärnan. Materialet samlades in via interjuver samt uppföljningar som skedde med 6 månaders mellanrum eller när en psykosutbrytning skett, 92 personer deltog i minst ett uppföljningstillfälle. (Auther et.al 2012: 2485-2497)

The Impact of cannabis use on age of onset and clinical characteristics in first-episode psychotic patients. Data from the Psychosis Incident Cohort Outcome Study (PICOS)

En studie gjord i Italien med 397 första gångs psykos patienter som genomförde hela processen. Exkluderade kriterier var tidigare psykiska sjukdomar. Syftet med studien är att undersöka om cannabis kan associeras med högre positiva psykos symptom, längre depressions symptom, tidigare ålder för utlösning av psykos samt PREMORBID IQ. Dattainsamlingen skede via frågeformulär inom den offentliga sektorn i Veneto Region. Skallor som användes bland annat CDAUS och PANSS. 61 deltagaren användning av illegala droger under senaste året, 57 av den var cannabis användaren. (Tosato et.al 2013: 438-444)

Relations of Pre-Onset Cannabis, Alcohol, and Tobacco Use with the Age at Onset of Prodrome and Age at Onset of Psychosis in First-Episode Patients.

Syftet med studien var om det finns ett samband mellan cannabis användningen och ålder då psykossymptomen uppstår. Deltagarna 109 st. var första gångs psykos patienter som var inlagda på sjukhus. Åldern för deltagarna var mellan 18-40. Materialet bestod av interjuver med patienten samt familjemedlemmar om det var tillgängligt, samt anteckningar i patient journalerna. Materialet analyserades med Cox modellen. (Pringle et al. 2009: 1251-1257)

Impact of substance use on conversion to psychosis in youth at clinical high risk of psychosis

En 4 års longitudinell studie gjord med 3 deltagande universitet i Nord Amerika, University of Toronto, North Carolina och Yale. Syftet med studien var att undersöka om användning av alkohol, tobak samt cannabis kunde utlösa en psykos hos 170 ST patienter i risk grupper. Exkursion kriterier var tidigare psykos, tidigare behandling med anti-psykotiska läkemedel samt IQ under 70. Deltagarna kom från undersökning kliniker vid de 3 deltagande universiteterna. Materialet samlades in och analyserades med hjälp av AUS/DUS (Alcohol and Drug Use Scale) SIPS samt SOPS. (Buchy et al. 2014: 277-280)

Cannabis use and non – clinical dimension of psychosis in university students presenting to primary care.

En studie gjord i Irland med 1049 deltagaren från studenthälsovården, där man undersökte sambandet med cannabis användningen och självmant rapportering av psykoser. Deltagarna fick själva fylla i enkäter med frågor om alkohol samt drog användning. För psykos delen fick deltagarna svara på CAPE och HADS fråge formulären. Material samlades in mellan April- Oktober 2008 (Skinner et al. 2011: 21-27)

5.3 DATA-ANALYS METODEN

I en innehållsanalys söker skribenten efter specifika teman i texter inom ämnesområdet som undersöks och kategoriserar teman enligt intresseområdet. En kvalitativ innehållsanalys utgår från tolkning av olika skrifter, i detta fall artiklar. En induktiv innehållsanalys skall bestå av följande moment, genom läsning av texten upprepade gånger, meningar som är relevanta till undersökningsområdet plockas ut tillsammans med tillhörande text och kortas ner. Sedan påbörjas kategoriseringen, meningarna grupperas och läggs in i respektive kodgrupp. När flera kodgrupper existerar bildar man kategorier som sammanställer koder med samma innehåll. Då flera kategoriserade finns bildas ett tema för arbetet. (Graneheim & Lundman 2003)

Kategoriseringen består av flera syften, att bryta ner och förenkla långa svåra texter till lättare hanterbara strukturer för att sedan kunna jämföra olika innehåll från insamlade data. Kategoriseringen och jämförande av de olika innehållen ger möjlighet att belysa forskningsfrågan från olika synvinklar (Jacobsen 2007: 140)

Innehållsanalysen i kartläggningen skedde i flera olika steg. I första steget läste skribenten igenom alla arbetet. Sedan med understräckningspenna markerade resultatmeningarna som behandlade cannabis användning och psykos symptom. Från meningarna plockades ut orden positiva symptom, negativa symptom, inga symptom, psykos utlösning, samband eller icke samband. Ur dessa ord bildades kategorier. Alla som hittade positiva eller negativa symptom och psykos utlösning sattes i kategorin samband. Artiklarna som hittade samband positiva symptom, negativa symptom, psykos utlösning men i resultatet påvisade att bakgrundsfaktorer som high-risk grupper var nödvändiga för att dessa resultat skulle påvisas sattes i kategorin delvis samband. Artiklarna som hade orden inga symptom och psykos utlösning sattes i gruppen inget samband. När genom läsningen av artiklarna och kategoriseringen var klar fanns det tre kategorier som naturligt bildats.

6 ETIK

Till etisk god praxis hör att presentera allt material som framkommit, även det material som inte stöder ens hypotes skall presenteras. Det anses oetiskt att endast presentera det material som stöder ens frågeställning. Vid artikel val skall man välja studier som har tillstånd från en etisk kommitté eller en noggrann etisk övervägning är gjord. (Forsberg & Wengström 2008: 77)

I arbetet följs Arcadas föreskrifter om god vetenskaplig praxis i studierna. Etiskt betänkandet betyder att man är ärlig och noggrann vid undersökningen, dokumenteringen samt vid presentationen av resultaten. Man skall genomföra och rapportera i detalj på ett sätt som stöder kraven på vetenskapligt skrivande. Komma ihåg de etiska riktlinjerna som används inom det eget yrkesområde och ta hänsyn till medstudera och respektera deras arbete (Arcada 2013)

Som sjukskötare skall följande etiska regler upprätthållas. Informera allmänheten om hälsa, förebygga sjukdomar och lindra lidandet. Oberoende av ålder eller livssituation respektera patientens rätt till självbestämmande rätt och stöda samt förbereda dem i deltagande av egna vårdbeslut. Sjukskötaren skall förbättra befolknings livskvalité hos individen, familjer och samfunden. Guida människan till att hitta egna inre resurser för att kunna sköta sin egen hälsa. Vid patienten kontakt skall sjukskötaren se den som en värdig människa, inkludera individens behov och vanor när det skapas en vårdkultur. En sjukskötare skall också eftersträva att fortlöpande utveckla sin kompetens inom vårdområdet. (Sairaanhoitajaliitto 1996)

Denne granskning har enkom behandlat sekundär data vilket inte krävde en etiskt kommittés lov. Arcadas vetenskapliga goda praxis har följts under hela arbetets lopp. Som blivande sjukskötare och inom de estiska reglerna för sjukskötaren har specifikt målet om utvecklande av sin kompetens växt hos skribenten och varit en drivande faktor vid sammansättningen av arbetet.

7 RESULTAT

Resultaten från examenarbetet kan delas in tre olika ställningstagandet till forskningsfrågan. Från resultaten kan avläsas tre olika ställningstagande; det som finner ett samband, de som icke finner samband och de som säger att bakgrunden är grunden till ett samband, kategoriseringen av artiklarna finns presenterade under Bilaga 2.

7.1 SAMBAND

Bart (2009) finner i sitt resultat att cannabis användare har mera ångest samt depression gem fört med testgruppen. Artikeln konstaterade att 37 % av första gångs psykoser uppstod i samband med cannabis användningen. Hides (2009) hittade från sin undersökning som var taget från skolväsendet resultat med indikationen av högre medianvärde av positiva psykos symptom vid cannabis. Baeza`s (2009) resultat visade att första gångs psykoser och cannabis användning var relaterade till högre positiva psykos symptomen på PASS skalan, och vid uppföljningen 6 månader senare fortsatte risken för positiva symptomen att öka om användningen fortfarande pågick. Skinner (2011) fann via studenthälsovården klara samband mellan upprepande användningen av cannabis och intensivare resultat hos positiva, negativa och depression symptomen. Machielsen (2010) säger att ren cannabis användare ger högre positiva symptom, dock så finns de ingen skillnad mellan riskgruppen och icke användarna därav resultatet att de finns en viss association mellan cannabis missbruk och psykotiska symptom. Pringle (2009) hittande samband att övergående till mera regelbunden användning av cannabis påskyndar den prodormala fasen och möjlig utlösningen av psykos.

7.2 DELVIS SAMBAND

Toasto (2013) hittade inget samband mellan cannabis och positiva psykos symptomen. Dock säger resultaten att observation behövs hos individer som har benägenhet för psykos då bortlämningen av cannabis förebygga eller helt förhindra utvecklingen av psykos. Compton (2011) finner liknande resultat i sin artikel, cannabis användning kan påskynda utvecklingsprocessen för psykos och den prodromala fasen. Compton menar även att schizofreni är en viktig bakgrunds faktor.

7.3 ICKE SAMBAND

Buchy (2014) hittar inget samband mellan cannabis och utlösningen av psykos, dock säger resultaten att alkoholanvändningen påverkar utlösningen av psykos. Auther (2012) säger att livstids användning och beroende av cannabis inte hitta visade någon signifikant skillnad på SOAPS skala om positiva och negativa symptom. Deras data säger att måttlig användning inte är en stor faktor vid utlösning av psykos.

7.4 RESULTAT REDOVISNING

Resultatet visar att majoriteten av artiklarna i denna granskning finner ett samband mellan cannabis användningen och utlösning av psykos. Dock kommer delade åsikter i frågan om cannabis säkert alltid ha flera olika sidor. Cannabis är ett område som behöver mera efterforskning och praktiska utföring före ett helt perspektiv kan bildas.

Cullberg (2003) skriver i boken Dynamisk psykiatri att rusmedel används för att skapa en regression. Användning av cannabis preparat fungerar just på detta sätt, förhöjningen av sinnena, hallucinationerna m.fl. är alla sätt att komma ifrån verkligheten (Fabritius & Salaspuro 2003; 454-455) Psykos hallucinationer ses i form av hörsel, syn eller lukt hallucinationer, vilket alla är ett sätt för sinnen att koppla loss från den verklighetsuppfattningen som människor eller samhället runt och kring upplever. (Cullberg 2005; 52-55)

Cannabis kan ses som ett hjälpmedel för att uppnå regression för individer som inte kan stiga över till regressionen med egna medel. Psykos kan ses som tillståndet som är skadligt för individen och samhället med resultatet av den destruktiva regressionen där hjälpmedel som droger använts.

Stefanis (2004) och Pencer (2003) hittade båda i sina artiklar som använts i bakgrundsdelen att positiva psykos symptom framkom oftare hos personer som brukat cannabispreparat. Det samma resultatet hittade skribenten i artiklarna som presenterades under kategorin; Där det finns ett samband.

Dock visade artiklarna skrivna av Ferdinand (2005) och Phillips (2002) att skillnaderna mellan icke cannabis användaren och användaren var så liten att inget resultat eller samband kunde hittas. Liknande resultat presenterade skribenten i resultaten under kategorin; icke samband. I bakgrunds information framkom av Lönnqvist & Suvisaari (2009) droger kan utlösa psykoser. Detta fann skribenten i artiklarna som kategoriserades under: bakgrunds baserade samband. Med detta resultat kan skribenten konstatera att bakgrundsmaterialet och resultaten från material undersökningen var överens stämmande.

8 DISKUSSION

I resultaten finns inget som entydigt bevisar att cannabis användning hos friska människor skulle utlösa en psykos. Många av studierna använde sig av riskgrupper som undersöknings personer, alltså människor som redan fått hjälp eller frivilligt sökt hjälp för sina problem, vilket ställer skribenten att frågasätta om resultaten kan ge en viss förutfattad mening då målgruppen är personer som redan tillhör riskgrupperna för cannabis.

Buchy (2014) och Auther (2012) som inte fann samband mellan cannabis och psykoser var det största undersökningarna från materialet som tagits fram. Båda studierna fokuserade mera djupgående på användarnas sociala profiler och inkluderar andra preparat som alkohol. Buchy inkluderade och gemförde alkohol, tobak och cannabis då dessa ämnen påkommit oftare i samband med risk grupper.

Detta ger båda artiklarna en mera trovärdig och djupgående bild cannabis användarens miljö. Auther skriver tydligt i sin slutsats att studien inte finner psykos som en signifikant risk för personer som sökt hjälp i risk grupper. Båda artiklarna har använt sig av personer som själva sökt hjälp för sina missbrukar problem, detta kan också påverka resultaten för tillfrisknande då personerna i frågan vill bli bättre och inte tvingas till det. Dessa artiklar visar att inte endast cannabis preparat framkommer i användarens värld, utan andra preparat, något andra artiklar inte går in på lika mycket. Dessa två artiklar är mest relevanta till frågeställningen i arbetet.

I bakgrunden säger Ferdinand (2005) att personerna som har mera benägenhet till psykoser och schizofreni har högre antal cannabinoida receptorer, vilket skulle ge betydelse varför personer börjar med cannabis användning. Dock så motbevisar studierna i gruppen icke samband att något sådant skulle vara möjligt. Utan vissa börjar pga. Miljön de befinner sig i eller andra substanser som används.

Även om Barts (2009) artikel stöder att depression och ångest hos användaren, anser forskarna att mer studier behövs drivas för att kunna få ett objektiva perspektiv om resultaten. En svaghet hos studien är den lilla undersökningsgruppen på 69 personer, vilket lätt kan ge en ensidig sida av ett beroende beteende. Baeza (2009) visar samma mönster i sin undersökning, en mindre grupp som studerats under en tidperiod mindre än ett år, och

understryker att mera studier behövs i kort tids studier och longitudinella studier för att se hela effekten av cannabis användningen. Machielsen(2010) säger även mera forskning inom området behövs. Att tre artiklar som bevisat samband mellan cannabis och psykos användning, understryker att mera forskning behövs, får skribenten att undra hur relevanta och trovärdiga artiklarna är.

Skinner (2011) skiljer sig från resten av artiklarna i sambandsgruppen då man använts sig av personer som sökt efter hjälp självmant inom öppna vården. Skinner pointerar att risken för cannabis användningen och psykos utlösning risken stiger ju yngre personen i frågan börjat använda. Utav alla artiklar i sambands gruppen är Skinners den som är mest relevant till undersökningsfrågan.

Artiklarna som användes i brödtexten fokuserade alla på att cannabis användningen som påbörjats i tidig ålder påverkar mentala utvecklingen, vilket ökar risken för utlösning av psykos eller schizofreni. Cannabis användningen har ökat under de senaste 10 åren men fallen av schizofreni har hållits stadigt ännu men om 10 eller fler år är det kanske möjligt att se ökning av schizofreni pga. Cannabis ökningen. (Phillips 2002)

Många av artiklarna fokuserar på bakgrunden hos människorna med missbrukande omständigheterna, som sociala omständigheter, familjeförhållande, missbrukande av andra substanser. Människor i dessa situationer har ofta svårt att acceptera sin situation i livet och sina val. Cullberg teori om regression talar han om människor med destruktiva regression, som behöver hjälpmedel för att hamna i tillståndet för avslappning. Cannabis kan vara ett hjälpmedel som hjälper människor stiga över tröskeln till avslappning eller en flykt från verkligheten. Därför kan cannabis ses som ett hjälpmedel att använda för att stiga in i regression, och förklara varför människor använder sig av cannabis.

9 KRITISK GRANSKNING

Denna granskning kommer till den slutsatsen, ja det finns ett samband mellan cannabis och psykoser. I vilken stor utsträckning eller på vilket sätt är en potentiell följd fråga för ett annat examenarbete. Kritiska granskningen har följt direktiven enligt Arcadas examensarbets anvisningar för opponentskap. (Arcada 2014)

Arbetet är gjord som en litteraturstudie. Materialet består av sammanfattningar från tidigare artiklar. Metoden litteraturstudien valdes eftersom mycket fina artiklar redan existerar inom området. Den enkla rubriken motsvarar innehållet som presenteras i arbetet. Resultaten för forskningsfrågan var lite splittrad vilket ger nyans till arbetet och frågeställningen.

Att hitta en teoretisk referensram som exakt riktade sig in på forskningsområdet var inte lätt. Cullberg var en bekant författare för skribenten och kändes som ett tryggt val för skribenten då materialet var känt från tidigare.

Den första sökningen av artiklar gav massvis av resultat, vilket gjorde det svårt att veta var sökandet skulle påbörjas. Tiden för examenarbetet har varit rätt lång, nästan ett helt år, det har resulterat i artikelsökningen som skett under olika tidpunkter vissa under tidig vår 2014 andra på sensommaren samma år. Dock har den långa tidsperioden givit skribenten mycket tid att fundera på formuleringen och framställningen av materialet. Den manuella utvalda söknings metoden skedde då skribenten fick massvis med rekommendationer från sidan Scis Direct ,som första val var det tänkt att arbetet skulle vara en systematisk litteratur studie men skribenten ändrade sig efter att många bra artiklar dök upp via rekommendationerna.

Textformuleringen är något svag i detta arbete, skribenten har arbetat hårt med att ge en måttlig flyttande text trots sin dyslexi, vilket syns i arbetet. Flera artiklar i resultat redovisningen skulle ha sträckt arbetets validitet och belyst arbetet mera mångsidigt. Skribenten val av att endast använda sig av 10 artiklar baserade sig på att dessa få artiklar redan gav ett mångfaldigt resultat.

AVSLUTNING

Processen för arbetet har varit långt och krävande. Stundvis har det till och med känts omöjligt. Att få se ett resultat på det hårda arbetet är en stor glädje. Jag hoppas att avdelningen 15-3b får nytta av detta arbete.

För mig själv har detta arbetet varit en intressant fråga, då jag bosatt mig under en tidsperiod i San Francisco där medicinsk cannabis är lagligt men även attityden till vardags användningen varit mera liberal än den Finländska. Att kunna fördjupa sig i något som är så samhällsaktuellt har varit roligt, många människor i min egen ålder har starka åsikter om ämnet och nu har jag en stark bas för att ha en bred förståelse om ämnet.

Om någon berättat åt mig då jag började skriva arbetet hur mycket tid och tålamod det verkligen kräver skulle jag säkert valt ett annat arbete, möjligen ett grupparbete så möjligheten att bolla idéer skulle ha funnits. Men nu är arbetet skrivet och jag är väldigt nöjd över att ha klarat det.

KÄLLOR

Ahtee Lisa.2003, *Päihdelääketiede*, Duodecim, Helsinki: 544.

Arcada. 2013, *God vetenskaplig praxis i studier vid Arcada*, Hämtad 1.11.2013
http://studieguide.arcada.fi/webfm_send/510

Arcada. 2014, *Examensarbete*. Hämtad 21.10.2014 <http://studieguide.arcada.fi/att-studera-pa-arcada/examensarbete-skrivguide>

Auther M. Andrea; Mclaughlin Danielle; Carrión E. Ricardo; Nagachandran Pradeep; Corell U. Christoph; Cronblatt A. Barbara.2012. Prospective Study of Cannabis Use in Adolescents at Clinical High-Risk for Psychosis: Impact on Conversion to Psychosis: Impact on Conversion to Psychosis and Functional Outcome, *Psychol Med* vol 42: 2485-2497.

Baeza Immaculada ; Graell Montserrat ; Moreno Dolores; Castro-Fornieles Josefina ; Parellada Mara; Gonzáles-Pinto ; Payá Beatriz ; Soutullo César ; de la Serna Elena ; Celso Arango. 2009 Cannabis use in children and adolescents with first episode psychosis: Influence on psychopathology and short-term outcome (CAFEPS study), *Schizophrenia Research* vol 113: 129-137.

Bart Peters D.; Koning de Pelle ; Dingemans Peter ; Becker Hiske ; Linszen H. Don ; Haan de Lieuwe. 2009 , Subjective effects of cannabis before the first psychotic episode, *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry* . Vol 43: 1115-1162.

Buchy Lisa; Perkin Diana; Woods W. Scott; Liu Lu; Addington Jean. 2014 Impact of substance use on conversion to psychpsis in youth at clinical high risk of psychosis, *Schizophrenia Research* vol 156: 277-280.

Cannabishjälpen. <http://cannabishjalpen.se/node/2#sluta> Hämtad 22.9.2014. Inget årtal tillgängligt.

- Compton Michael T; Broussard Beth; Ramsay Claire E.; Stewart Tarianna .2011.Pre-illness cannabis use and the early course of nonaffective psychotic disorder: Associations with premorbid functioning, the prodrome, and mode of onset of psychosis, *Schizophrenia Research* vol 126: 71-76.
- Cullberg Johan. 2005, *Psykoosit – kokoava näkökulma terapia-säätiö*, Natur och Kultur, Stockholm: 392.
- Cullberg Johan, 2003, *Dynamisk psykiatri*, Natur och Kultur, Stockholm: 512.
- Fabritius Carola & Salaspuro Mikko. 2003, *Päihdelääkintiede*, Duodemic , Helsinki : 54.
- Ferdinand F.Robert; Sondejker Frouke;Ende der van Jan; Selten Jean-Paul; Huizink Anja & Verhulst C. Frank. 2005, Cannabis use predicts future psychotic symptoms, and vice versa, *Addiction* May, vol 100 s 612-618.
- Forsberg Christina & Wengström Yvonne.2008, *Att göra systematiska litteraturstudier*, Natur och Kultur, Stockholm,; 216.
- Graneheim U.H; Lundman B. 2004, Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedure and measures to achieve trustworthiness , *Nurse Education Today* . Vol 24: 105-112 .
- Granskär Monica & Höglund-Nielsen Birgitta.2012, *Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso-och sjukvård*, Studentlitteratur, Lund
- Hides Leanne; Lubman I. Dan ; Buckby Joe ; Yuen Pan Hok; Cosgrave Elizabeth ; Baker Kathryn ; Yung R. Alison .2009, The association between early cannabis use and psychotic-like experiences in a community adolescent sample, *Schizophrenia Research* vol. 112 : 130-135 .
- Jacobsen Dag Ingvar.2007, *Förståelse, beskrivning och förklaring- Introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*, Studentlitteratur, Lund: 316.
- Katarina Axelsson. *Kuling.nu*, 2008 <http://www.kuling.nu/ompsykisk-sjukdom/psykos/symtom-pa-psykos/> Hämtad 25.9.2014

Lag om Narkotikabrott 30.5.2008/374, Finlands författningssamling. Tillgänglig :
Finlex. <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1889/18890039001?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=%2030.5.2008%2F374#L50> Hämtad 21.10.2014

Lag om Mentalsvårdsarbetet 14.12.1990/1116, Finlands författningssamling. Tillgänglig: Finlex <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1990/19901116?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=14.12.1990%2F1116> Hämtad 21.10.2014

Lag om Grovt Narkotikabrott 17.12.1993/1304, Finlands författningssamling. Tillgänglig Finlex. <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1889/18890039001?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=17.12.1993%2F1304#L50> Hämtad 21.10.2014

Lag om Främjande av narkotikabrott 17.12.1993/1304, Finlands författningssamling. Tillgänglig Finlex. <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1889/18890039001?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=17.12.1993%2F1304#L50> Hämtad 21.10.2014

Lag om Förutsättningarna för beslut om vård 23.10.1992/954, Finlands författningssamling. Tillgänglig Finlex. <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1990/19901116?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=23.10.1992%2F954> Hämtad 21.10.2014

Lönnqvist Jouko; Suvisaari Jaana, 2009, Psykoosi, *Duodecim*. Hämtad 17.3.2014
(http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=seh00066&p_haku=Psykoosi)

Machielsen Marise; van der Sluis Suzanne; Lieuwe de Haan. 2010, Cannabis use in patients with a first psychotic episode and subjects at ultra high risk of psychosis: impact on psychotic- and pre-psychotic symptoms, *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry* vol 44: 721-728

Mielenterveystalo 2014 <https://www.mielenterveystalo.fi/aikuiset/itsehoito-ja-op-paat/oppaat/psykoosi/Pages/psykoosiopas.aspx> Hämtad 17.3.2014

Pencer Alissa; Addington Jean. 2003 Substance use and cognition in early psychosis, *J Psychiatry Neurosci*, January vol 28: 48–54.

Phillips J. Lisa ; Curry Christina ; Yung R. Alison , Yuen Pan Hok ; Adlard Steven ; McGorry D. Patrick. 2002 , Cannabis use is not associated with the development of psychosis in an 'ultra' high risk group, *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, vol 36: 800- 806.

Pringle Makenya; Goulding M. Sandra; Esterberg L. Michelle; Stewart Tarianna; Walker F. Elaine. 2009. Relations of Pre-Onset Cannabis, Alcohol, and Tobacco Use with the Age at Onset of Prodrome and Age at Onset of Psychosis in First-Episode Patients, *Am J Psychiatry* vol 166: 1251–1257.

Sairaanhoitajanliitto.1996, *Etiska riktlinjer för sjukskötare*, http://www.sairaanhoitajaliitto.fi/sairaanhoitajan_tyo_ja_hoitotyön/sairaanhoitajan_tyo/sairaanhoitajan_eettiset_ohjeet/etiska_riktlinjer_for_sjukskotar/ Hämtad 1.11.2013

Skinner R.: Conlon L; Gibbons D; McDonald C. 2010, Cannabis use and non-Clinical dimensions of psychosis in university students presenting to primary care, *Acta Psychiatrica Scandinavica* vol 123: 21-27.

Stefanis N.C ; Delespaul.P; Henquet C; Bakoula C.; Stefanis C.N & Van Os J. 2004, Early adolescent cannabis exposure and positive and negative dimension of psychosis, *Addiction*, Maj, vol 99 :1331-1341.

Tammi Tuukka. 2014 <http://www.paihdelinkki.fi/tietoiskut/381-suomalainen-huume-politiikka> Hämtad 9.9.14

THL.2012, *Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet- Huumeaiheiset väestökyselyt Suomessa 1992–2010*, Helsingfors. <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/056141f2-7af0-469a-98fe-36ab805a3f68> Hämtad 22.4.2014

THL. 2014, *Psykiatriska specialiserade sjukvården*, Helsingfors http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/114909/Tr05_14.pdf?sequence=1 Hämtad 22.4.2014

Tosato Sarah; Lasalvia Antonio; Bonetto Chiara; Mazzonici Rodolfo; Cristofalo Dorian; De Santi Katia; Bertani Mariaelena; Bissoli Sarah; Lazzarotto Lorenza; Marelle Giovana; Lamonaca Dario; Riolo Rosanna; Gardellin Francesco; Urbani Anna; Tansella Michele; Ruggeri Mirella. 2012, The Impact of cannabis use on age of onset and clinical characteristics in first-episode psychotic patients Data from the Psychosis Incident Cohort Outcome Study (PICOS)., *Journal of Psychiatric Research* vol 47: 438-444.

Valvira.2014 *Hoitoon määrämisen vaiheet*,Helsingfors http://www.valvira.fi/ohjaus_ja_valvonta/terveydenhuolto/mielenterveys/hoitoon_maaraamisen_vaiheet
Hämtad 9.5. 2014

BILAGOR

Bilaga 1 : ARTIKEL SCHEMAT

Artikel	Författare	År	Land	Kategori	Databas
Subjective effects of cannabis before the first psychotic episode.	Bart Peters D.; Koning de Pelle ; Dingemans Peter ; Becker Hiske ; Linszen H. Don ; Haan de Lieuwe	2009	Nederländerna	Samband	CINAHL
Cannabis use in patients with a first psychotic episode and subjects at ultra high risk of psychosis: impact on psychotic – and pre-psychotic symptoms.	Machielsen Ma- rise ; van der Sluis Suzanne ; Lieuwe de Haan	2010	Nederländerna	Samband	CINAHL
Cannabis use in children and adolescents with first episode psychosis: Influence on psychopathology and short-	Baeza Immacu- lada ; Graell Montserrat ; Moreno Dolores; Castro-Fornieles Josefina ; Parel- lada Mara; Gon- záles-Pinto ;	2009	Spanien	Samband	ScienceDirect

term outcome (CAFEPS study)	Payá Beatriz ; Soutullo César ; de la Serna Elena ; Cel-so Arango.				
Artikel	Författare	År	Land	Kategori	Databas
The association between early cannabis use and psychotic-like experiences in a community adolescent sample.	Hides Leanne; Lubman I. Dan ; Buckby Joe ; Yuen Pan Hok ; Cosgrave Elizabeth ; Baker Kathryn ; Yung R. Alison ,	2009	Australien	Samband	ScienceDirect
Pre-illness cannabis use and the early course of nonaffective psychotic disorder: As-sociations with premorbid functioning, the prodrome, and mode of onset of psycho-sis.	Compton Michael T ; Brou-sard Beth ; Ram-say Claire E. ; Stewart Tarianna	2011	USA	Delvis samband	ScienceDirect
Prospective Study of Cannabis Use in Adolescents at Clinical High-	Auther M. Andrea ; Mclaugh-lin Danielle ; Carrión E. Ri-	2012	USA	Icke samband	ScienceDirect

Risk for Psychosis: Impact on Conversion to Psychosis: Impact on Conversion to Psychosis and Functional Outcome	cardo : Naga-chandran Pra-deep ; Corell U. Christoph ; Cronblatt A. Barbara				
Artikel	Författare	År	Land	Kategori	Databas
The Impact of cannabis use on age of onset and clinical characteristics in first-episode psychotic patients. Data from the Psychosis Incident Cohort Outcome Study (PICOS)	Tosato Sarah ; Lasalvia Antonio ; Bonetto Chiara ; Mazzonici Rodolfo ; Cristofalo Dorianana ; De Santi Katia ; Bertani Mariaelena; Bissoli Sarah ; Lazzarotto Lorenza ; Marrella Giovana ; Lamonaca Dario ; Riolo Rosanna ; Gardellin Francesco ; Urbani Anna ; Tansella Michele ; Ruggeri Mirella	2013	Italien	Delvis samband	ScienceDirect

Artikel	Författare	År	Land	Kategori	Databas
Impact of substance use on conversion to psychosis in youth at clinical high risk of psychosis	Buchy Lisa ; Perkin Diana ; Woods W. Scott ; Liu Lu ; Addington Jean	2014	USA och Canada	Icke samband	ScienceDirect
Cannabis use and non – clinical dimension of psychosis in university students presenting to primary care.	Skinner R.: Conlon L ; Gibbons D ; McDonald C.	2011	Irland	Samband	ScienceDirect
Relations of Pre-Onset Cannabis, Alcohol, and Tobacco Use with the Age at Onset of Prodrome and Age at Onset of Psychosis in First-Episode Patients.	Pringle Makenya : Goulding M. Sandra ; Esterberg L. Michelle ; Stewart Tariana : Walker F. Elaine	2009	USA	Samband	ScienceDirect

Bilaga 2 : KATEGORISERING AV ARTIKLARNA

Forsknings fråga: Finns det ett samband mellan cannabis användning och utlösning av psykoser?

Samband	Delvis samband	Icke samband
Relations of Pre-Onset Cannabis, Alcohol, and Tobacco Use with the Age at On-set of Prodrome and Age at On-set of Psychosis in First-Episode Patients.	The Impact of cannabis use on age of onset and clinical characteristics in first-episode psychotic patients. Data from the Psychosis Incident Cohort Out-come Study (PICOS)	Impact of sub-stance use on conversion to psychosis in youth at clinical high risk of psychosis
Cannabis use and non – clinical dimension of psychosis in university students presenting to primary care.	Pre-illness cannabis use and the early course of nonaffective psychotic dis-order: Associations with premorbid functioning, the prodrome, and mode of onset of psychosis.	Prospective Study of Cannabis Use in Adolescents at Clinical High-Risk for Psychosis: Impact on Conversion to Psychosis: Impact on Conversion to Psychosis and Functional Outcome
The association between early cannabis use and psychotic-like experiences in a community adolescent sample.		
Cannabis use in children and adolescents with first episode psychosis: Influence on psychopathology and short-term outcome (CAFEPS study)		
Subjetive effects of cannabis before the first psychotic episode.		
Cannabis use in patients with a first psychotic episode and subjects at ultra high risk of psychosis: impact on psychotic – and pre-psychotic symptoms.		